

Starta en egen läsecirkel - Cirkelglädje!

Inspirationsmaterial för läsecirklar

Detta är tänkt att fungera som inspiration för samvaron i en läsecirkel. Mycket baserar sig på Immi Lundins och Kerstin Aronssons bok "Bokläsarnas kunskapskälla. För läsecirklar och andra litteraturälskare om boksamtal, förlagsverksamhet och bokbransch" (Kabusa böcker, 2003).

Författarna vill inspirera läsaren att dela läsoplevelsen med andra. "Att jämföra sin egen läsning med andras ger alltid nya perspektiv, både på boken och dess egenskaper, på en själv och på dem man diskuterar med". Förutom att läsecirkeln är ett ovanligt givande sätt att umgås är den ett utmärkt hjälpmedel för att utveckla och fördjupa läsningen.

Immi Lundin talar om samspelet i läsecirkeln som ger förutsättningar för en fördjupad läsglädje, som skiljer sig från den man kan uppleva på egen hand. I detta sammanhang är den gruppdynamiska processen viktig att beakta. Lundin lyfter fram några punkter som beskriver den dynamik och det mervärde som kan uppstå i mötet med andras läsoplevelser - **cirkelglädje**.

Cirkelglädje 1. Att bli överraskad

- man kan bli överraskad av de andra deltagarnas sätt att läsa och tolka
- man tar sig tid att läsa även sådan litteratur man annars inte skulle ha läst
- de flesta böcker engagerar på något plan och cirkelsamtalen aktiverar det egna tänkandet

Cirkelglädje 2. Att hitta något att bita i

- läsandet i cirkel ger ofta deltagarna mod att anta utmaningar som de inte hade bejakat på egen hand
- för att få igång en givande diskussion krävs ett visst motstånd. Förutsägbara och mindre överraskande böcker ger i allmänhet dåligt tuggmotstånd och samtalet slocknar i brist på bränsle.

Cirkeglädje 3. Att bli bättre tillsammans

- inför diskussionen med de andra i cirkeln är deltagarna tvungna att sätta ord på sina upplevelser
- blotta tanken på den kommande diskussionen aktiverar läsandet
- i en läsecirkel är det viktigt att aktivt skapa en diskussionsvänlig stämning
- en förutsättning för lyckade samtal är att alla bör få de andra att känna sig väl till mods - vilket inte betyder att det samma som att alla alltid tycker likadant

Cirkeglädje 4. Att vara sig själv och att förändras

- de livligaste och mest inspirerade diskussionerna uppstår i grupper där alla känner sig trygga och fulla av lust att dela med sig av sina tankar, känslor och upplevelser av boken
- diskussionerna kan ibland behöva en inledande runda där exempelvis grundfrågor som berör bokens personer, miljö, tid och intrig diskuteras
- i en grupp där alla känner sig väl till mods och accepterade som de är kan de pratsamma och de tystlåtna samspela
- rätt hanterade kan olika uppfattningar berika samtalen
- de diskussioner man minns bäst uppstår ofta när man är rejält oeniga om boken man talar om, men inte går på grund i oenigheten

Cirkeglädje 5. Att utvidga läsrollen

- andra sätt att aktivera stoffet i boken är högläsning och närläsning (läsa texten med eftertanke, upprepa skilda textavsnitt och prova olika sätt att läsa)
- man kan också experimentera med att utforma en baksidestext eller återberätta en episod ur ett annat perspektiv
- texten till en översatt bok kan jämföras med originalet

Cirkeglädje 6. Att söka sammanhang

- många läsecirklar för bok över det de läst. Med tiden blir den ett dokument över cirkelns gemensamma läs- och upplevelsehistoria.
- bokrecensionen, som är kritikerns reaktion på en bok, kan vara ett intressant inlägg i diskussionen, men man bör komma ihåg att det är texten i boken och inte texten om boken man träffats för att diskutera
- läsningen kan innefatta hela författarskap, tidsperioder, länder, idé- och kulturklimat eller andra temata
- förutom den tid cirkeln har möjlighet att avsätta finns det egentligen inte några andra begränsningar än den gemensamma påhittigheten

Läsnycklar

Följande avsnitt tar upp frågeställningar som öppnar läsningen för samtal. Immi Lundin kallar dem för "läsnycklar".

Nyckel 1. Vad handlar boken om?

Bokens händelseförlopp kan vara en bra utgångspunkt för ett samtal i läsecirkeln. Det är vanligt att man kan ha mycket olika uppfattningar om händelseförloppet. Bokens personer och händelser kan ges olika tyngdpunkt och betydelse och eventuellt har man inte ens lagt märke till samma saker i texten.

Nyckel 2. Varje bok lär en hur den ska läsas

De flesta böcker innehåller någon form av läsanvisning, fastän den inte alltid framgår så tydligt. Boken tillhör ofta en viss typ av litteratur, en genre, som skapar vissa förväntningar. Dessa förväntningar kan författaren sedan endera uppfylla, medvetet undvika eller skoja med. Vissa texter har en berättare som kliver fram som en tydlig person i berättelsen. Berättaren tar sig ofta rätten till att inte endast återberätta händelseförloppet, utan kommenterar aktivt textens personer och förklarar vad de tänker och tycker.

Alla litterära texter innehåller aspekter som inbjuder till tolkning. Ordvalet, meningsbyggnaden, textens rytm, användning av skiljetecken och metaforer kan var tecken som kan vara värda att särskilt uppmärksamma. Referenser till andra böcker, musik, konst och mode kan även ses som läsanvisningar. Texten ingår i och beskrivs i ett sammanhang.

Nyckel 3. Genren skapar förväntningar

Immi Lundin beskriver de litterära genrerna som en uppsättning förväntningar som vi medvetet eller omedvetet jämför med de faktiska verk vi läser. Om texten visar sig passa in på våra förväntningar, reflekterar vi inte desto mera över det lästa. Läsaren blir ofta som mest aktiverad och på alerten av en text som delvis men inte fullt ut stämmer överens med våra egna genreföreställningar.

Nyckel 4. Vem är huvudperson, vem berättar och vem ser?

Vem som är bokens huvudperson är inte alltid givet. I jag-romanen är ofta berättaren och huvudpersonen en och samma person. Men det finns också exempel på berättelser där huvudpersonen är någon helt annan än det berättande jaget, vilket kan skapa en intressant dynamik. I andra böcker framgår det tydligt att berättaren ingalunda är särskilt objektiv, eller att läsaren så småningom inser att berättaren har egna intressen som han bevakar.

Berättarperspektivet kan dessutom växla, mellan kapitel och stycken och ibland rent av mitt i en mening.

Berättarperspektivet är en tacksam ledtråd som kan användas på de allra flesta texter.

Perspektivglidningar upptäcks genom att studera tempus som ändras, ordval som överraskar och annat som sticker ut i texten.

Nyckel 5. Handlingens tid och berättelsens tid

Tiden, hur den uppfattas och beskrivs i texten är en inspirerande analysmetod. Speciellt texter som verkar utspela sig under mycket kort tid inbjuder till studier om hur författaren har lyckats stuva in en lång tidsperiod i ett kort händelseförlopp. Minnen och tankar som dyker upp i berättelsen vidgar tidsperspektivet till något mera än den egentliga tidsanvändningen i texten. Sådant som utelämnas i skildringen har också en tidsförlängande funktion. Läsaren får själv fylla de luckor som texten utelämnar.

Hur går Du vidare?

Nu är det upp till dig att starta upp läsecirkeln. Ett lämpligt antal deltagare är 5-10. Har du redan deltagarna klara kontaktar du Monica Gullman på Bokia för att få hjälp med ett urval av lämpliga böcker att starta med. Om du vill att läsecirkeln ska få erbjudanden att delta i de aktiviteter som Bokia anordnar speciellt för Läsecirkelkunder lämnar in en lista med deltagarnas namn, adress och e-post.

Läsecirkeln möts kanske en gång i månaden och där är läsnycklarna en god utgångspunkt för diskussionen.

Med vänliga hälsningar

Monica Gullman, Butikschef
BOKIA Sundsvall